

Wójcik, Zbigniew

Sesja jubileuszowa poświęcona działalności Stefana Zwolińskiego

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 17/4, 823-824

1972

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Propozycje Wybickiego były oryginalne w tym sensie, że zawierały program wszechstronnego rozwoju gospodarczego Polski.

Trzeciego dnia sesji odbyła się wycieczka do Będomina pod Kościerzyną, gdzie się Wybicki urodził, do Kościerzyny i Skarszew, gdzie w ówczesnym sądzie grodzkim rozpoczął swą karierę publiczną.

Z. Br.

SESJA JUBILEUSZOWA POŚWIĘCONA DZIAŁALNOŚCI STEFANA ZWOLIŃSKIEGO

W dniach 8—9 kwietnia 1972 r., staraniem Sekcji Tatarnictwa Jaskiniowego Klubu Wysokogórskiego w Zakopanem, odbyła się sesja jubileuszowa poświęcona działalności naukowej i społecznej znanego speleologa oraz historyka górnictwa i hutnictwa tatrzańskiego — Stefana Zwolińskiego. Uroczystość nawiązywała do daty założonej przed 50 laty przez Zwolińskiego w Zakopanem pierwszej polskiej organizacji speleologicznej zwanej Klubem Jaskiniowym. Czynnymi członkami tej organizacji byli m.in. brat Stefana Zwolińskiego — Tadeusz (znany kartograf tatrzański), Tadeusz Malicki (pedagog i literat), Konstanty Stecki (wybitny botanik i historyk nauki).

Bracia Zwolińscy zainteresowali się problematyką speleologiczną przed I wojną światową, uczestnicząc jako chłopcy w wyprawach eksploracyjnych Mariusza Zaruskiego i innych. Dopiero jednak w okresie międzywojennym, głównie w ramach Klubu Jaskiniowego, rozpoczęli prace badawcze na większą skalę, odkrywając m.in. rozległe systemy jaskiniowe Kasprowej Niżniej, Bystrej, Wodnej pod Pisaną, Zimnej.

W okresie powojennym Stefan Zwoliński kontynuował prace badawcze w Tatrach, przyczyniając się przede wszystkim do dokładnego rozpoznania Jaskini Magurskiej, znanej z licznych szczątków kostnych niedźwiedzi jaskiniowych. Wyniki swoich prac opublikował w studium — zamieszczonym w „Światowicie” w 1955 r. — *Tatrzański region jaskiniowy*, a także w książce wydanej w 1961 r. *W podziemiach tatrzańskich*. Prace te stały się podstawą rozwoju nowszych studiów przyrodniczych, prowadzonych głównie przez geologów i biologów z wielu ośrodków naukowych w kraju.

Podczas prac badawczych nad jaskiniami tatrzańskimi Zwoliński zapoznał się dokładniej z dawnymi kopalniami w różnych masywach Tatr. Dokładniejsze badania na ten temat mógł wszakże prowadzić dopiero w okresie powojennym, początkowo jako pracownik naukowy Muzeum Ziemi, a następnie (do 1965 r.) współpracownik Zespołu Historii Górnictwa i Hutnictwa Tatrzańskiego przy Zakładzie Historii Nauki i Techniki PAN. Owocem tych prac było szereg artykułów, a m.in. *Kopalnia Maturka* [właściwie Podstoły] w *Dolinie Kościeliskiej w Tatrach* („Wiadomości Muzeum Ziemi”, Warszawa 1952) oraz opublikowane w „Wiercach” w latach 1963—1965 artykuły *Mnichowe skarby* i *Kopalnia w Bobrowcu*.

Trwałe znaczenia posiadają również prace Zwolińskiego nad hutnictwem tatrzańskim w Starych Kościeliskach w Tatrach. Prowadzone archeologicznymi metodami badawczymi wykopaliska pozwoliły dokładniej określić kształt i rodzaj zabudowań obiektu przemysłowego, charakter produktów hutniczych itp. Jedno z kolejnych sprawozdań z tych prac — *Urządzenia kopalni na Kunsztach w Dolinie Kościeliskiej w Tatrach* — zostało opublikowane w 1961 r. w „Kwartalniku Historii Nauki i Techniki”.

Rezultatem dotychczasowych, jeszcze nie zakończonych, studiów Zwolińskiego nad dawnym górnictwem i hutnictwem w Tatrach jest zamieszczona w 1962 r.

w „Etnografii Polskiej” praca *Badania nad historią górnictwa i hutnictwa w Tatrach Polskich*.

Podkreślić należy, że w 1959 r. Zwoliński, przy pomocy finansowej Państwowej Rady Górnictwa i geologicznej Muzeum Ziemi, zorganizował w Muzeum Tatrzańskim w Zakopanem ekspozycję poświęconą dawnemu górnictwu i hutnictwu w Tatrach. Wystawa ta stanowi przykład dobrej popularyzacji dziejów kultury materialnej Tatrzańskiego Parku Narodowego.

Zbigniew Wójcik